

MEMO

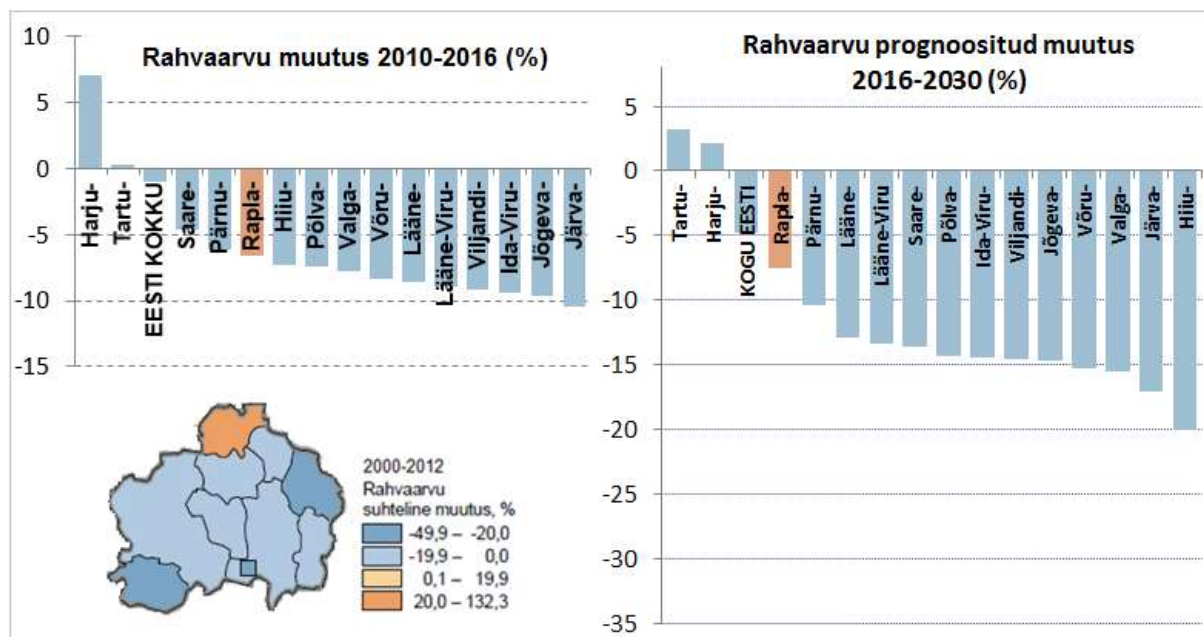
Kellele:	Mihhail Korb, riigihalduse minister
Kellelt:	Eedi Sepp (REGO)
Kuupäev:	05.02.2017
Teema:	Lühiülevaade Rapla maakonna sotsiaal-majanduslikust olukorrast

Raplamaa sotsiaal-majanduslikule arengule on ülejäänud Eesti taustal iseloomulik:

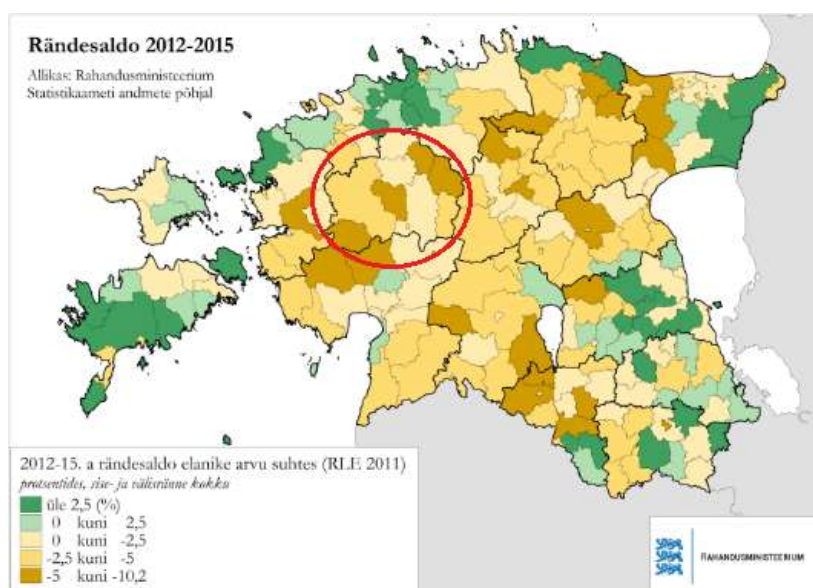
- Keskmisest aeglasem rahvaarvu kahanemine.
- Üks kahest maakonnast, kus rändesaldo viimasel ajal (2012-15.a) kõigis omavalitsustes negatiivne.
- Keskmisest aeglasemalt kahanev tööturg demograafiliste protsesside tõttu.
- Keskmisest vähesem kuid kiiremini kasvav panus riigi sisemajanduse kogutoodangusse ja majanduskasvu elaniku kohta.
- Keskmise, kuid üks kiiremini kasvav ettevõtlusaktiivsus.
- Keskmisest suurem ja kiiremini kasvav ettevõtete eksport.
- Selgete piirkonnaspetsiifiliste ressursside ja eripärade puudumine, nõrgem piirkondlik identiteet.
- Pealinnaregiooni oluline roll õpi- ja tööalases pendelrändes ning sissetulekutes.
- Kõige avatum ja vähem maakondlik tööturg, suhtelised väikesed ja nõrgemad maakonna sisesed tööjõuareaalid.
- Ühe aktiivsema elanikkonna tööhõives osalemisega maakond (Tln läheduse mõju).
- Ühed kiiremini kasvavad palgatööst teenitavad sissetulekud (Tln läheduse mõju).
- Keskmisest palju madalam rahulolu ühistranspordi ja perearsti teenuste ning kõrgem rahulolu täiskasvanute huvihariduse kättesaadavuse ja kvaliteediga.

1. RAHVASTIKU OLUKORD JA VÄLJAKUTSED

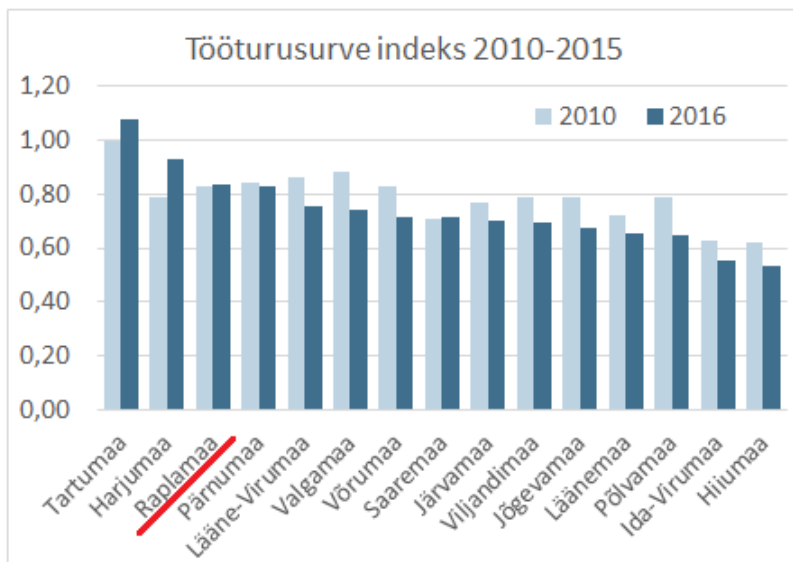
Rapla maakond on rahvaarvult 6. maakond Eestis. 1.01.2017. a. elas Rahvastikuregistri andmetel maakonnas 34 613 elanikku (2,6% kogurahvastikust). Perioodil 2010-2016 on Raplamaa rahvaarv kahanenud u. 7% võrra, olles sellega üsna **üheks aeglasema rahvastiku kahanemistempoga maakonnaks**. Kahe viimase rahvaloenduse vahelisel perioodil kasvas omavalitsustest vaid Kohila valla rahvastik, mis ulatub Tallinna valglinnastumise mõjualasse. Statistikaameti rahvastikuproгноosi järgi kahaneb maakonna rahvastik aastaks 2030 veel u. 7% võrra, olles sellega väljaspool Harju- ja Tartumaad kõige aeglasema rahvastiku kahanemistempoga maakonnaks tulevikus.

Ka ainuüksi rändeprotsesside arvelt on viimastel aastate jooksul (2012-15) kahanenud maakonna kõigi omavalitsuste rahvastik. Samas üksnes 2015. a on rändesaldo olnud Juuru, Kehtna ja Kohila vallas positiivne. Maakonnas tervikuna kahanes rahvastik rände arvelt 2015. a 168 inimese võrra, seda täpsemalt siserände arvelt, kuna välisrände arvelt maakonna rahvastik pisut kasvas. Peamiselt kaotab Raplamaa oma rahvastikku Harjumaale (36% kõigist väljarännanutest 2015. a).

Rapla maakonna tööturg on rahvastiku vanusjaotuse arvelt kahanemas aeglasemalt kui enamikes teistes maakondades. Lähima kümne aasta jooksul on iga 10 pensioniikka jõudja kohta kasvamas peale u. 8 uut tööealist ning sisuliselt sama olukord oli ka veel 5 aastat varem. Samas vähem kui kümme aastat tagasi oli tööturult lahkunute ja juurde tulijate proportsioon Raplamaal veel tasakaalus.

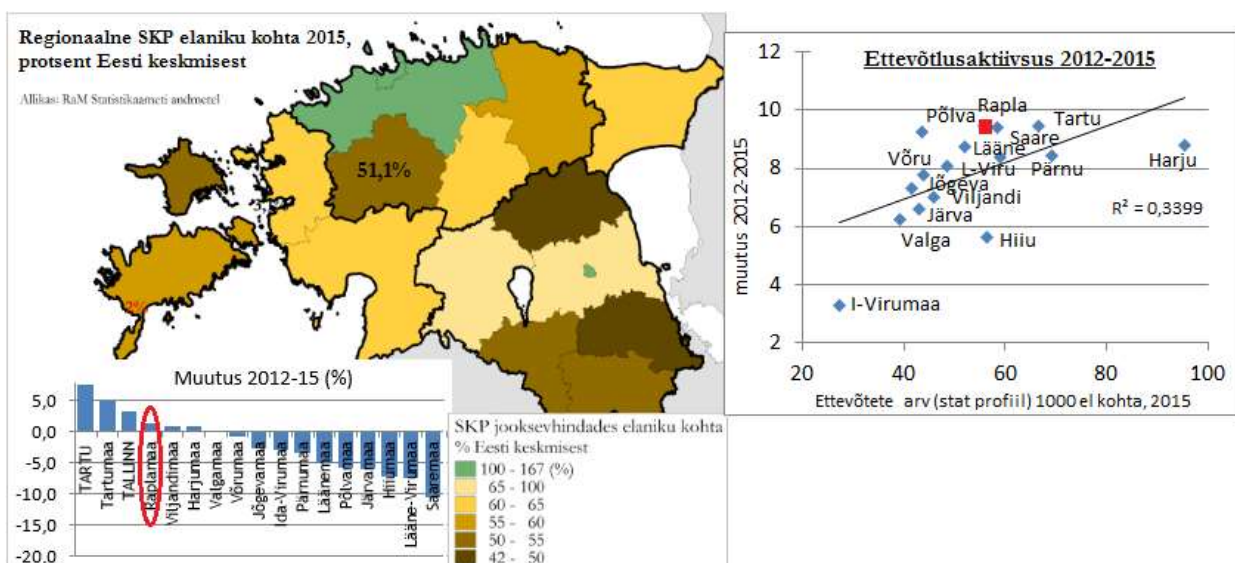

2. ETTEVÕTLUSE JA TÖÖHÕIVE OLUKORD JA VÄLJAKUTSED

Raplamaa majandus moodustab kogu riigi majandusest ja majanduskasvust üsna tagasihoidliku, kuid pisut kasvava osa - sisemajanduse kogutoodang elaniku kohta küündib 51% riigi keskmisest 2015. a (12. koht maakondade hulgas), olles viimastel aastatel küll riigi pisut kasvanud. SKP kogumahu poolest moodustab Läänemaa sisemajandus vaid 1,3% kogu Eesti SKP-st.

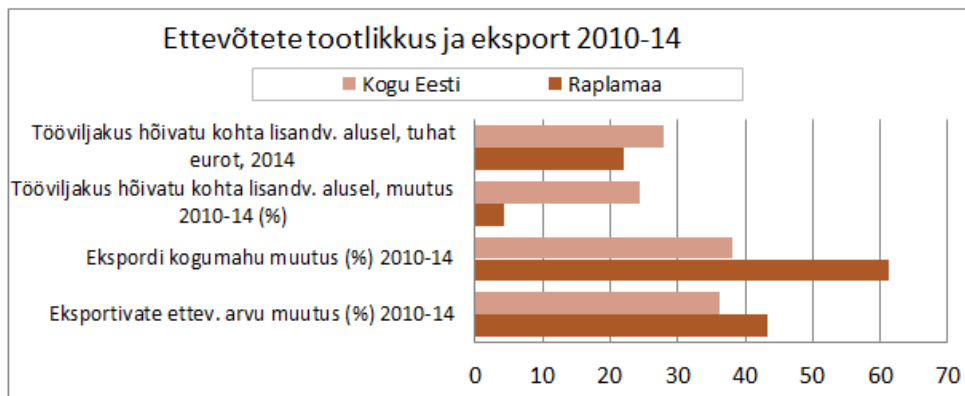
Ettevõtlusaktiivsus on Raplemaal teiste piirkondade võrdluses üsna keskmisele tasemele, kuid on kasvanud viimastel aastatel maakondadest peaaegu kõige kiiremini. 2015 aastal oli maakonnas 1000 elaniku kohta 56 statistilisse profiili kuuluvate ettevõtet (v.a FIE-d), mida on tervelt 9 võrra enam kui 3 aastat varem. Raplamaa majanduse üheks tugevuseks võib pidada just väikeettevõtete mitmekesisust.

Tuntumad Läänemaa ettevõtted on värvide-lakkide tootja AS Sadolin, Järvakandi klaasitehas, vannitoamööbli tootja Balteco Mööbel AS, Raikküla Farmer, Rapla Teed OÜ, Salutaguse Pärmitehas AS, puidutootja United Loggers OÜ ning kütusemüüja Hepa OÜ.

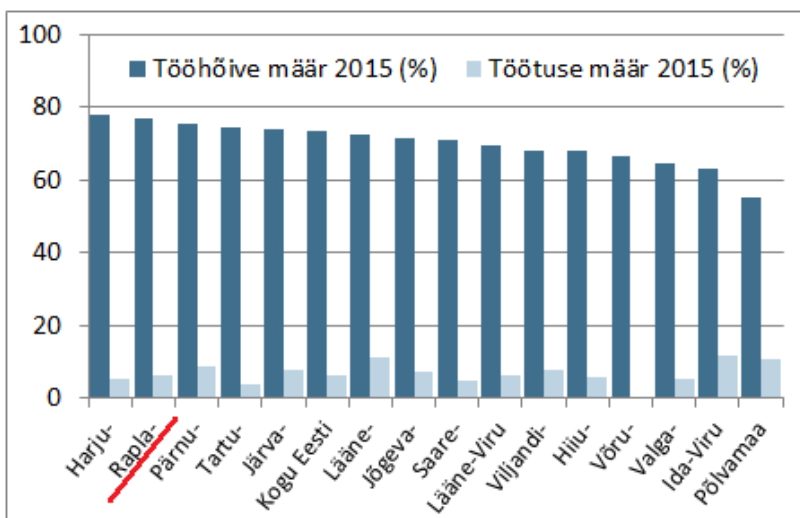

Maakonna **ettevõtete eksport on olnud võrdluses muu Eestiga tagasihoidlik kuid küllalt kiire kasvuga**. Statistikaameti andmetel on Raplamaa ettevõtete kaupade kogueksport aastatel 2010-14 kasvanud üle 60%, olles sellega maakondadest 3. kohal. Ka eksportivate ettevõtete arv maakonnas on kasvanud Eestis keskmisest kiiremini.

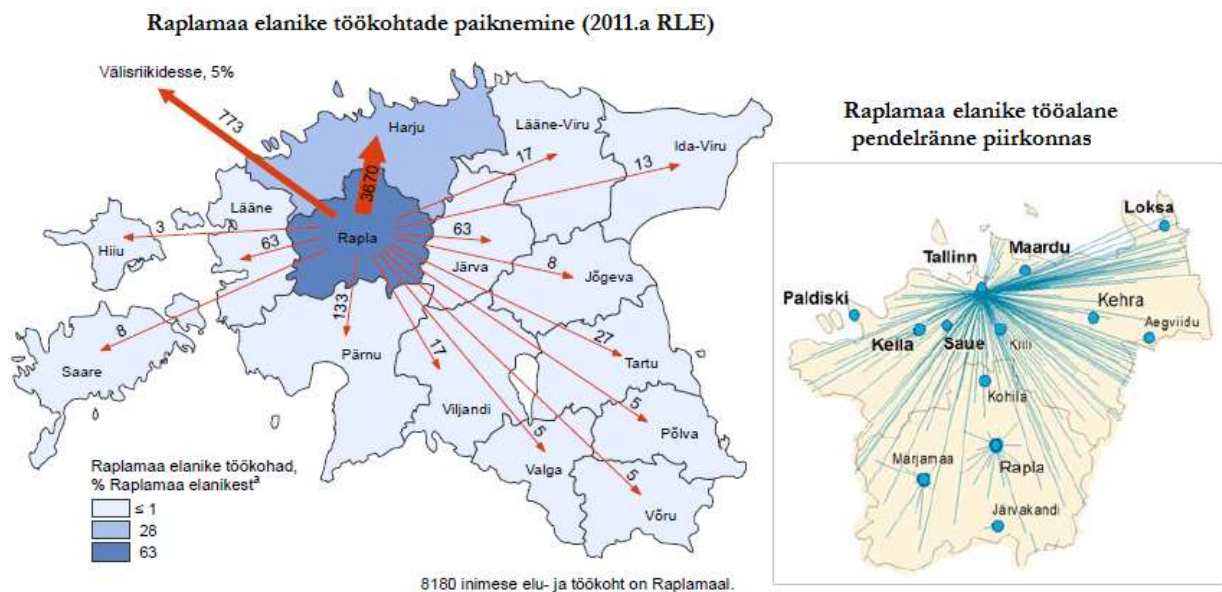
Raplamaa **ettevõtete tööviljakus** hõivatu kohta (lisandväärtuse alusel) on riigi keskmisest tublisti madalam ning selle kasvutempo on viimastel aastatel olnud maakondadest kõige tagasihoidlikum (4,6% aastatel 2010-14).

Raplamaa tööealise elanikkonna osalemine tööturul on maakonniti üks aktiivsemaid. Maakonna tööjõive määr ulatub 2015. a seisuga 77%ni, jäädes alla vaid Harjumaale. Töötuse määr on Raplomaal keskmisest madalam.

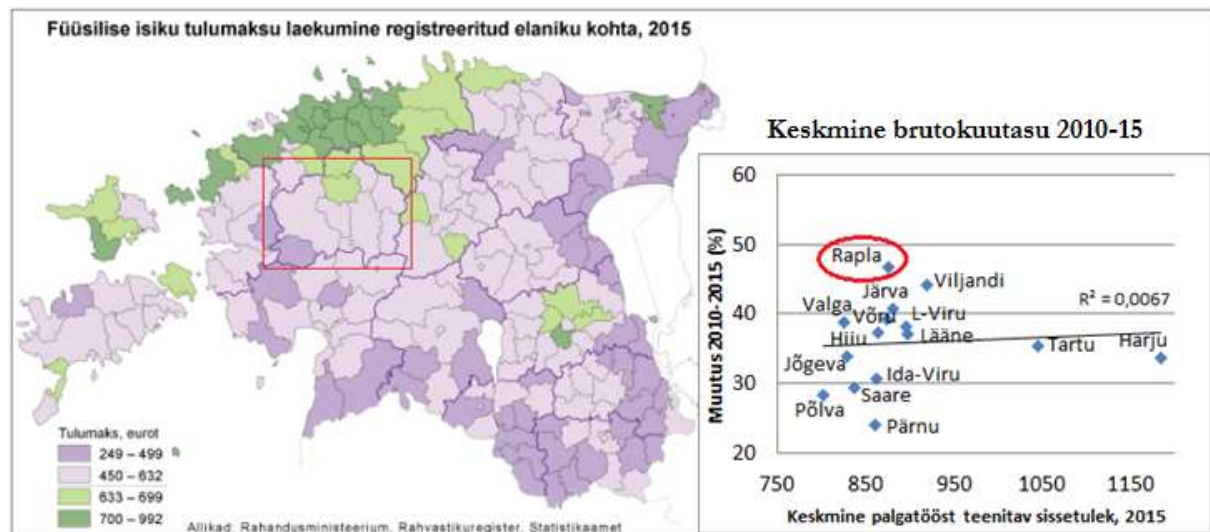

Raplamaa tööturg on muude Eesti piirkondadega võrreldes eriline, olles vähem maakondlik ja enam avatud. Seda suuresti Tallinna läheduse tõttu, viimase rahvaloenduse andmetel töötas tervelt 57 maakonna hõivatutest väljapool kodumaakonda, peamiselt pealinnaregioonis. Välismaale käib töö u. 5% maakonna töötajatest, mis on maakonniti üks väiksemaid näitajaid. Seega on maakonna tööjõud võrdlemisi suures ulatuses seotud muude piirkondade majandusega väljaspool Raplamaad! Mobiilposioneerimise ja rahvaloenduse andmestikule tuginedes on maakonna siseselt **3 väiksema mõjualaga tööjõuareali** keskustega Raplas, Märjamaal ja Järvakandis.

3. SOTSIAALNE OLUKORD JA ELUKESKKOND

Inimeste elukvaliteet ja heaolu on Raplamaal **keskmiste sissetulekute põhjal maakondade võrdluses keskmisel tasemel kuid kõige kiiremini kasvanud** (aastatel 2010-15). Raplamaa omavalitsustest kõrgeimaid sissetulekuid palgatööst teenivad 2015. a seisuga Kohila valla elanikud (1081 eurot). See kõik peegeldab kindlasti ka pealinnapiirkonna läheduse mõju ja seal töölkäimist.

AS Saar Polli 2014. a läbi viidud küsitlusuuringu „Elanike rahulolu kohalike avalike teenustega“ põhjal on Raplamaal **maakondadest kõige madalam rahulolu ühistranspordi ja perearsti teenuste kättesaadavusega** (rahul või pigem rahul vastavalt 35% ja 78% vastanuist). Muu Eesti taustal torkas aga silma **suurem rahulolu täiskasvanute huvitegevuse kättesaadavusega** (rahul või pigem rahul vastavalt 70% vastanuist).

Viimaste aastate jooksul **enim paranenuks** peetakse Raplamaal *kergliiklusteede ja sõiduteede ning sportimisvõimaluste kättesaadavust ja kvaliteeti*. **Enim halvenenuks** seevastu *eriarstiabi, panga- ja ühistranspordi teenuste kättesaadavust ja kvaliteeti*.

4. Raplamaa arengu spetsiifilistele väljakutsetele vastamiseks on vaja suunata tegevusi eriti (toetudes „Eesti regionaalarengu strateegiale 2014-2020“):

- Piirkonnaspetsiifiliste eelduste oskuslikumale ärakasutamisele põllumajandustootmise ja keskkonnatehnoloogiate valdkonnas.
- Intensiivsema põllumajandustootmise (nt. teravilja- ja piimasaadused) edendamisele ja vastava toodangu väärindamisele, arvestades piirkonna head mullaviljakust ja põllumajanduslikke traditsioone.
- Pealinna „satelliitkeskuste“ (sh Kohila) teenuste ja ühenduste arendamisele koos ülejäänud linnapiirkonnaga ning kogu linnapiirkonda hõlmava ühistranspordisüsteemi terviklikule arendamisele.
- Asustussüsteemi tasakaalustatud arengu soodustamiseks regiooni pealinnapiirkonna kaugemas mõjualas paiknevate keskuste ja toimepiirkondade (Rapla ja tema toimepiirkond) tugevdamisele.

Vaadates piirkondliku arendustegevuse rahastamist, on Raplamaale 2016. aastal erinevatest EL-i regionaalarengu fondist või riigieelarvest rahastatavatest **regionaalarnevu toetusmeetmetest eraldatud kogu Eesti võrdluses keskmiselt vahendeid ühe elaniku kohta** (108 eurot elaniku kohta).

